

WIE IS HENDRIK JAN SLIJPER?

Door Jaap Taapken

Omdat elke lezer de tekeningen van één der beste vogelschilders van ons land kent zou ik iets naders willen vertellen over Hendrik Johannes Slijper die werd geboren te Amsterdam op 3 januari 1922 (Steenbok!) Zijn vader E. K. Slijper was handelaar en schilderde zeer goed zonder een zweem „dilletantisme”. Zijn jeugd bracht H. J. door te Heemstede en Haarlem en enkele kindertekeningen verraden vroegtijdig talent. Gedurende zijn N.J.N.-tijd kwam de familie Slijper naar Bussum en van die tijd af heb ik hen als fijne mensen leren kennen.

Later verhuisde hij naar Amsterdam, maar kwam later toch weer naar het Gooi (Laren) terug. Naast zijn middelbare schoolopleiding kreeg hij zijn eerste privé tekenlessen van de heer A. Miolée te Haarlem. Hij behaalde het eindexamen van het Rijksinstituut tot opleiding van Tekenleraren in Amsterdam, waar hij o.a. les van Jan van Tongeren kreeg. Later privé schilderlessen van Piet van Wijngaardt en vele jaren Rijksacademie te Amsterdam o.a. onder leiding van Prof. G. V. A. Röling en Prof. Willem van den Berg.

In 1949 behoorde Henk Slijper tot de vier uitverkorenen voor de eindkamp Prix de Rome, doch de Prix ontging hem. In 1946 kreeg hij de Willink van Collen-prijs voor schilderkunst en in 1957 werd hem in Londen de Silver Gilt Grenfell Medal uitgereikt door de Royal Horticultural Society voor een inzending van waterverftekeningen van plantenziekten.

Bij voorkeur schildert hij landschap en portret, waarbij ook veel in waterverf wordt gewerkt. Zijn prachtige zilverstifttekeningen, die hij vooral vroeger maakte, hebben mij altijd zeer aangetrokken. Hij is sterk „fisioplastisch”, dus eerder receptief, registrerend en „impressief”, dan „expres-

sief". Exposities van zijn werk werden weinig gehouden o.a. te Amsterdam, Utrecht, Laren, Den Haag en Leiden. Hij is lid van „Arti et Amicitiae" te Amsterdam en van de Gooise Schildersvereniging te Laren N.H.

Zijn nuchtere verstand, zijn plichtsbewustzijn en zijn werkelijkheidszin leiden hem steeds weer naar de noodzaken van het leven en hij betracht daarom vaak bewust enige beperkingen. De veelzijdigheid van zijn belangstelling voor muziek, litteratuur en alles wat met natuur en biologie te maken heeft vindt hij zelf tot een hopeloze versnippering leiden. Hij illustreerde vele boeken over vogels en andere onderwerpen uit de natuur (o.a. Prof. Voous „Vogels van de Ned. Antillen", Oosthoek Encyclopaedie, Elsevier, Rutgers „Encyclopaedie voor de vogelliefhebber" enz.) en schreef de boekjes „Het tekenen van vogels" en „Figuur tekenen" (uitgave „Arti" Alkmaar). Hij werkte aan het Laboratorium voor Bloembollenonderzoek van Prof. van Slogteren te Lisse en voor de Fa. Stassen Jr. (bloembollen). En wat hij nog steeds zo graag doet is het schilder- en tekenlessen geven aan de Gooise Academie te Laren en te Soest („Artishock"). Ook leidde hij mensen op voor hun akte L.O.-tekenen. Doordat hij zeer in de technische problemen in de schilderkunst is geïnteresseerd deed hij samen met een bevriende apotheker onderzoekingen aan pigmenten en bindmiddelen. Door dit specialisme kreeg hij vele opdrachten tot het maken van copieën naar oude meesters. Ook voerde hij muurschilderingen uit te Amsterdam en Laren en maakte een achter-glas-schildering voor de Floriade te Rotterdam. Hij is secretaris van de Commissie van Advies voor de schilderijen van de Gemeente Amsterdam en van de Universiteit van Amsterdam.

Toen ik hem eens vroeg naar zijn favoriete schilders zei hij dat hij van alles mooi vindt, vanaf de praehistorische grotschilderingen tot en met vele modernen, doch kon wel een intieme voorkeur hebben voor de latere Franse impressionisten (Sisley, Pissarro, Monet) en vooral ook voor Rik Wouters en Bonnard.

Maar de natuurstudie blijft belangrijk voor hem en hierdoor wordt hij telkens betrokken bij zaken die niet direct met het tekenen of schilderen te maken hebben b.v. aero- en hydrodynamische problemen. Reeds vroeger was hij fel op vliegtuigen en zeilboten en gedurende een reeks van jaren een enthousiast „airplane-spotter"; ontwierp en bouwde enkele modelzeiljachten en beproeft hierop nog steeds zijn vernuft.

Een stootvogel-maniak. Via het opkweken van geblesseerde buizerden en torenvalkjes kwam hij tot valkerij. Van huis uit is hij geen jager, eerder het tegendeel. Hij vloog zowel de havik als de slechtvalk en boekte daarmee vaak goede successen. Is ornithologisch secretaris van het Nederlands Valkeniersverbond „Adriaan Mollen" en had mede hierdoor een groot aandeel in het emancipatieproces van de Nederlandse valkerij. Houdt zich nu voornamelijk met de beschermingskant bezig. Hij hield nauwgezet dagboek bij van de jachtvogels en heeft vele onbewerkte gegevens over gewichten, voedselopname, vliegsnelheden e.d. Maakte speciaal werk van het maken van valkenhuiven en ontwierp een „canon" die voor alle soorten stoot-

vogels een goede pasvorm geeft (gepubl. in „The Falconer”, Jour. of the British Falconer Club) en wel „Slijper-hood” genoemd wordt. Behalve dat hij controleur-vogelwet 1936 is, is hij o.m. ook lid van de N.O.U., Vogelbescherming, Natuurmonumenten en de K.N.J.V. Zolang hij zich kan herinneren heeft hij achter de vogeltjes aan gekropen en geslopen, opgewonden en geboeid en met veel enthousiasme. Daar kun je zelf niets aan doen want je wordt als vogelman geboren, vindt hij. Vogels vinden echter in zijn vrije werk weinig of geen plaats: ze zijn voor hem buiten-picturaal, doch wel boeiend als „aesthetisch ding”, als „fascinerend luchtwezen”. Zijn voorkeur gaat vooral uit naar de grote vliegers (stoot- en zeevogels) maar voelt zich daarom niet minder aangetrokken tot het grauw gespuis der kleine zangertjes. Wie kent niet zijn prachtige, in Nederland door Vogelbescherming uitgegeven, vogelwandplaten, die zo'n groot succes werden en waarin zijn liefde voor de vogels zo duidelijk is vastgelegd.

Naast diverse korte mededelingen publiceerde hij o.a. in „Limosa” over de kruisbek (1943-1945, samen met Gerrit Bos en ondergetekende) en over

het korhoen (1948), in „Ardea” over de gierwaluw (1948) en over een 17e eeuwse tekening van de steltkluut (1951) en in „Het Vogeljaar” over praktische wenken voor de opvoeding van jonge roofvogels (1958), over Bretagne en de havik (1963). Hij schreef verder ook in „De Wandelaar in

Weer en Wind” en onder pseudoniem in „De Nederlandse Jager”.

De vogelsport en N.J.N.-training blijken een goede conditie te bevorderen. Zijn beste schaatstijden waren voor de 500 meter: 52 sec., 1500 meter: 2 min. 45 sec. Zijn beste prestaties op de (race)fiets waren 38 km gedurende 1 uur. Hij reed o.m. ook de elfstedentocht maar voelde zich mentaal niet geschikt voor de wedstrijdssport. Loopt, klimt en zwemt goed en leerde in Zwitserland en Noorwegen ook skieën. Hij bereisde Europa van Noorwegen tot Spanje, hetgeen wij in zijn werk weer terugvinden.

Bij enige politieke partij of kerkgenootschap is hij niet aangesloten, maar wel lid van de Anthroposofische Vereniging in Nederland. Iedereen begrijpt dat men over een zo'n begaafd en veelzijdig geïnteresseerd man als Henk Slijper, in dit korte stukje over hem, onmogelijk naar volledigheid kan streven. Wel hoop ik dat de lezers een kleine indruk hebben gekregen van zijn leven en zijn werk.

In de nabije toekomst hoopt hij dat een serie platen van alle Europese roofvogels en uilen door de I.C.B.P. zal worden uitgegeven. Verder staat een boekje over de valkerij op het programma.

Hopelijk kunnen wij nog vaak prentjes en misschien af en toe eens een artikeltje van zijn hand in „Het Vogeljaar” gewaar worden.

Jachtbedrijf in de U.S.S.R.

Op 11 mei 1959 heeft de ministerraad van de U.S.S.R. maatregelen voor een verbetering van de sport- en de beroepsjacht aanvaard. De belangrijkste bepalingen uit deze verordening kan men als volgt samenvatten: ofschoon Rusland rijk is aan jaagbare dieren, is de organisatie van de jacht gebrekkig en er wordt onvoldoende aandacht besteed aan vermeerdering van het jachtwild. Om hierin verbetering te brengen, werd besloten dat de individuele sport- en beroepsjacht moest worden vervangen door die in grote jachtgemeenschappen, geleid door verantwoordelijke specialisten. Zulke jachtgemeenschappen dienen maatregelen te treffen voor het verhogen van de hoeveelheid jachtwild.

Tien jaren zijn verlopen sedert het in werking treden van deze verordening en de bekende natuurbeschermer Bogdanow geeft nu een overzicht van de ontwikkeling gedurende de laatste tien jaren in „Jacht en Jachtbedrijf” (nr. 5, 1969, blz. 1-2).

Allereerst geeft hij een overzicht van de drie categorieën van jachtgemeenschappen, die in de U.S.S.R. zijn en nog worden gesticht.

1. De rijksjachtbedrijven, vaak verbonden aan reservaten en natuurparken. Vaak worden ze ook gecombineerd met een goed gereglementeerde exploitatie van bossen en moerassen.
2. De economische jachtbedrijven in de hoognoordelijke en de ver afgelegen gebieden, waar de jacht — vooral op bontdragende dieren — een zuiver economische betekenis heeft. Daar wordt vooral gestreefd naar een betere exploitatie van het jachtwild, maar wordt tevens gewaakt tegen overbejaging en er worden maatregelen getroffen voor vermeerdering van het jachtwild. Voor ons zijn deze jachtbedrijven van geen directe betekenis.
3. De niet economisch opgezette gemeenschappen van sportjagers. Deze gemeenschappen, hoewel in wezen vrije sportclubs, zijn verplicht de door de regering voorgeschreven organisatie te stichten en de vereiste maatregelen te treffen voor een vermeerdering van het jachtwild.

De drie groepen jachtgemeenschappen bejagen miljoenen hectaren land, zodat langzamerhand nagenoeg het gehele territorium van de U.S.S.R. als jachtveld aan de gemeenschappen wordt toegewezen.

Resultaten van de nieuwe organisatie van de jacht in de U.S.S.R. zijn niet uitgebleven. Vrijwel overal nam het jachtwild in aantal toe, soms tot een veelvoud. Over het algemeen kan men dus zeer tevreden zijn met deze ontwikkeling, die ook voor West-Europa een vermeerdering van het trekwild met zich mede kan brengen.

Bogdanow onderstreept echter, dat er nog vele gebreken kleven aan de tegenwoordige organisatie. Het ergste euvel is de stroperij, die er hoogtij viert en een slappe houding van de verantwoordelijke personen, die zich vaak uit gemakzucht onttrekken aan hun taken. Ook wordt veel geklaagd over onoordeelkundige en vaak onnodige of althans overdreven toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen in de landbouw.

Een ander euvel is de nog vrijwel algemeen gehuldigde opvatting, dat predatoren van het wild worden vervolgd en gedecimeerd of zelfs geheel uitgeroeid. De stootvogels en uilen worden dan ook vrij rigoureuus vervolgd. Slechts in enkele gevallen is sprake van een modernere houding tegenover predatoren, zoals in de deelstaat Grousie, waar roofdieren slechts op vergunning en volgens plan mogen worden geschoten.

Zodoende blijft er behoefte bestaan aan propaganda voor verdere verbetering van jacht en natuurbescherming en het is verblijdend, dat de natuurbeschermingsverenigingen in de U.S.S.R. en de deelstaten actief zijn en werken volgens hun slogan: „Niet exploiteren of beschermen, maar exploiteren en beschermen”.

Dr. G.W.H.

Concentraties Turkse Tortels

Het Instituut voor Oecologisch Onderzoek zal gaarne inlichtingen ontvangen omtrent fourageer- en slaapplaatsen van grote aantallen Turkse Tortels in de provincies Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant.

Meldingen kunnen worden gezonden aan: Instituut voor Oecologisch Onderzoek, t.a.v. drs. J. H. van Balea, Kemperbergerweg 11, Arnhem.